

УДК 330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-13>

Ситник Н.С.
*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри державних та місцевих фінансів
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Шушкова Ю.В.
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри державних та місцевих фінансів
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Sytnyk Natalia
*Doctor of Economics, Associate Professor
Professor of the Department of State and Local Finance,
Lviv National University by Ivan Franko*

Shyshkova Yulia
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor, Department of State and Local Finance,
Lviv National University by Ivan Franko*

ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА РЕІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

APPROACHES TO STRATEGIC PLANNING OF THE STATE POLICY OF TECHNOLOGICAL MODERNIZATION AND RE-INDUSTRIALIZATION OF ECONOMY

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено узагальнення підходів до стратегування державної політики технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки. Наведено теоретичні погляди на сутність стратегування державної політики. Надано характеристику найбільш важливих стратегічних планових документів України, що мають відношення до планування державної політики технологічної модернізації системи національного господарства. Сформовано концептуальний зміст поняття стратегії технологічної модернізації в системі реіндустріалізації економіки. Визначено принципову етапність реалізації державної політики забезпечення технологічної модернізації національної економіки. Обґрунтовано структуру стратегування державної політики технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки. Наукова новизна дослідження полягає у визначенні структури стратегування державної політики технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки.

Ключові слова: технологічна модернізація економіки, реіндустріалізації національного господарства, державна стратегія.

АННОТАЦИЯ

В статье осуществлено обобщение подходов к стратегированию государственной политики модернизации и реиндустриализации экономики. Приведены теоретические взгляды на сущность стратегирования государственной политики. Охарактеризованы наиболее важные стратегические плановые документы Украины, которые имеют отношение к планированию государственной политики модернизации системы национального хозяйства. Сформирован концептуальный смысл понятия стратегии модернизации в системе реиндустриализации экономики. Определена принципиальная этапность реализации государственной политики обеспечения модернизации национальной экономики. Обоснована структура стратегирования государственной политики модернизации и реиндустриализации экономики. Научная новизна исследования заключается в определении структуры стратегирования государственной политики модернизации и реиндустриализации экономики.

Ключевые слова: технологическая модернизация экономики, реиндустриализация национального хозяйства, государственная стратегия.

ANNOTATION

The purpose of the article is to summarize and identify approaches to strategizing the state policy of technological modernization and re-industrialization of the economy. The article summarizes the approaches to the strategic planning of the state policy of technological modernization and re-industrialization of the economy. The theoretical views on the essence of public policy strategizing are presented. The description of the most important strategic planning documents of Ukraine, which are relevant to the planning of the state policy of technological modernization of the national economy, is given. The conceptual content of the concept of technological modernization in the system of economic reindustrialization has been formed. In the course of the research, the following methods were used: grouping – to identify the theoretical and methodological provisions of the formation of methods of analysis, methodological approaches, indicators – indicators, peculiarities of forming conclusions, the resulting characteristics as elements of the methodology of the study of the processes of economic re-industrialization on the basis of its technological modernization; analysis and synthesis – to highlight basic approaches to state regulation in the analyzed area. The principle stage of implementation of the state policy of technological modernization of the national economy has been determined. The structure of state policy of technological modernization and re-industrialization of the economy is substantiated. The practical value of the results of the study is to develop recommendations for central and regional authorities on improving the tools and tools of technological policy to further equalize the environment for the formation of technological competitiveness of the economy. Practical validation of state plans in this crucial area depends on sufficient resources, especially financial and investment. The scientific novelty of the research lies in the formation of the structure of state policy of technological modernization and re-industrialization of the economy by such components as the initial conditions, the purpose of the state policy, strategic goals, policy principles, implementation scenarios, monitoring methodology, financial resources and the final part.

Key words: technological modernization of the economy, re-industrialization of the national economy, state strategy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Реалізація державної політики у стратегічно важливих для національної економіки сферах, напрямках, де потрібні системні й комплексні реформи, що дають свої результати в середньо- і довгостроковій перспективі (зокрема, й у руслі забезпечення технологічної модернізації в контексті реіндустріалізації національного господарства), потребує ретельного планування, у т. ч. та передусім на задах стратегічного бачення. Отже, і методично прийнято, і доведено світовою практикою, що впровадження глибинних реформувальних держави здійснюється згідно з чітко визначеним планом – стратегією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Вивченню базових положень у сфері інноваційної діяльності, а також інноваційно-технологічної модернізації економіки присвячено публікації низки вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема таких, як Т. Васильців та Р. Лупак [1], М. Диха [2], Я. Жаліло [3], Ю. Кіндзерський [4], Т. Куценко [5], Л. Федулова [6], Ю. Харізішвілі [7] та ін. Проте сьогодні недостатньо досліджено аспекти стратегування державної політики у цій сфері.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є узагальнення та ідентифікація підходів до стратегування державної політики технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Відомо, що в державному управлінні, економіці та політиці під стратегією прийнято розуміти:

- узагальнення, визначення і формування найкращого з аналітичного погляду шляху, траєкторії розвитку для досягнення генеральної мети;
- набір правил для прийняття рішень, яким керуються у своїй діяльності;
- створення завдяки різноманітним діям унікальної і цінної позиції на ринку;
- склад ключових цілей, яких прагне досягти суб'єкт розроблення стратегії, та шляхів і способів їх реалізації у вигляді певної моделі бачення розвитку ситуації;
- план заходів у довгостроковій перспективі, орієнтованих на досягнення стратегічних орієнтирів за недостатньої визначеності і мінливості зовнішнього середовища.

Звичайно, що ці та інші загальні і певною мірою усталені погляди на поняття стратегії залежно від сфери стратегічного управління уточнюються, розвиваються та доповнюються. Сьогодні, коли йдеться про стратегію, здебільшого мають на увазі певний комплексний і, можливо, не надто деталізований план поведінки у довгостроковій перспективі, що в загальному слідує у напрямі наперед визначеної мети,

або ж довгостроковий, послідовний, підкріплений ідеологією, стійкий до невизначеності умов середовища проспект, який супроводжується постійним аналізом та моніторингом у процесі його реалізації та спрямований із певною метою на досягнення успіху в кінцевому підсумку.

Для уточнення сутнісних характеристик поняття «стратегія» у макроекономічному аспекті його трактування звернімося до трьох базисних аспектів: нормативно-правового, досвіду стратегування державної політики та результатів сучасних наукових досліджень у сфері формування і реалізації стратегії на макроекономічному рівні.

Так, згідно з Господарським кодексом України, під економічною стратегією визначено «... вибраний державою курс економічної політики, розрахований на тривалу перспективу і спрямований на вирішення значних економічних, соціальних та культурних завдань, завдань у сфері економічної безпеки держави, формування і накопичення економічного потенціалу і національного багатства, підвищення суспільного добробуту. Елементами стратегії є стратегічні цілі, заходи і засоби їх досягнення». Як бачимо, констатується стандартний типовий і загалом вірний, хоча й не надто конкретизований, підхід до визначення поняття економічної стратегії у базовому щодо регулювання господарської діяльності в країні нормативно-правовому акті.

Деяко більш конкретні аспекти і положення стратегування державної політики знаходимо у чинних стратегіях соціально-економічного розвитку України. Так, у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» хоча й не надається прямого визначення і концептуального бачення, сутність цього документа простежується безпосередньо в тексті. Зокрема, стратегія визначає чотири базисні аспекти (вектори): розвитку, відповідальності, безпеки та гордості. У структуру документу закладені: пріоритети стратегії, індикатори оцінювання стану її реалізації, напрями формування засобів та нормативно-правове й організаційне забезпечення.

У нашій державі також продовжує реалізуватися Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва України на період до 2020 р. У тексті документа зазначається, що стратегія охоплює всі ключові сфери суспільного життя та, відповідно, має відображення в основних стратегічних та програмних документах, які впливають на розвиток МСП. У структурі стратегії визначено: проблеми, на подолання яких орієнтовується стратегія; мету і строки реалізації; шляхи і способи розв'язання проблем; фінансове, організаційне забезпечення, механізм упровадження.

Не вдаючись до деталізації, зауважимо, що аналогічні вади характерні й для інших стратегічних планових документів, які розроблені на найвищих щаблях державного управління і реалізуються у нашій державі. Йдеться, зокрема, про: Транспортну стратегію України на період до 2020 р.; Основні засади (стратегію) держав-

ної екологічної політики України на період до 2020 р.; Енергетичну стратегію України на період до 2030 р.; Стратегію розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 р.; Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 р.; Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 р.; Стратегію розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 р.; Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. та ін.

Саме тому є підстави вважати однією з причин нереалізації та недосягнення мети і більшості цільових орієнтирів ключових стратегічних планових документів в Україні невідповідність базисним засадам, а також неврахування ключових принципів розроблення такого документа, як стратегія державної політики у тій чи іншій сфері.

Як підтвердження наявності цих та інших недоліків державного стратегічного планування технологічної модернізації національної економіки потрібно навести деякі результати відносно результатів сучасних досліджень у царині стратегічного планування. Наприклад, М. Диха вбачає сутність розроблення державної стратегії (у царині стратегічного управління найбільш складними аспектами соціально-економічної сфери держави) у відповідних заходах, які стосуються ідентифікації цілей та стратегічних пріоритетів, але обов'язково на засадах справедливої оцінки й урахування потенціалу, можливостей і ресурсів країни, її місця у системі міжнародного поділу праці, стійкості зовнішньоекономічних зв'язків, розуміння внутрішніх та зовнішніх впливів та впровадження яких орієнтується на сталий соціально-економічний розвиток, забезпечення гідних (згідно зі світовою практикою) стандартів життя, національної і економічної безпеки держави [2, с. 87].

Як доводить Я. Жаліло, економічна стратегія держави є цілісною системою довгострокових заходів, визначених суб'єктами планування, зорієнтованих на досягнення мети, завдань і стратегічних пріоритетів у ключових сферах та аспектах економічного відтворення з урахуванням системи впливів ендогенних та екзогенних чинників [3, с. 16].

Як бачимо вже лише із цих поглядів, практикою розроблення і реалізації державних стратегій не враховуються такі важливі основоположні аспекти, як, по-перше, послідовність заходів і політики у цілому; по-друге, альтернативність, сценарність та різнотипність стратегічної поведінки; по-третє, специфіка обставин і дії чинників внутрішнього та зовнішнього середовища; по-четверте, економічний потенціал, ресурсні та інші можливості держави; по-п'яте, підведення мети, стратегічних орієнтирів і політики у цілому під «спільний знаменник» (національна безпека, економічна безпека, цілі сталого соціально-економічного зростання тощо), її узгодження з іншими стратегічними плановими документами та ін.

У будь-якому разі, показані як особливості, так принципові моменти формування та реалізації стратегії слід урахувати під час розроблення і апробації стратегії технологічної модернізації в системі реіндустріалізації економіки України. Нині важливо визначитися з поняттям та двома принциповими положеннями:

1) склад і структура елементів стратегії технологічної модернізації в системі реіндустріалізації економіки;

2) сутнісно-змістові характеристики та базисні положення елементів стратегії.

Відносно *концептуального змісту стратегії технологічної модернізації в системі реіндустріалізації економіки*, то, на думку автора, це інструмент державного управління, що застосовується для стратегічного планування і контролю реалізації державної політики у сферах інноваційно-технологічної діяльності та промислового розвитку, забезпечення на цій основі конкурентоспроможності, сталого зростання і економічної безпеки національної економіки, передбачає визначення (на засадах ґрунтовного аналізу внутрішнього та зовнішнього макроекономічного середовища, наявного економічного потенціалу, а також існуючих поточних і перспективних ризиків і загроз) генеральної мети (та її ув'язки із завданнями в рамках системи національної безпеки й її поступу), стратегічних цілей та операційних завдань, сукупності механізмів, інструментів та безпосередніх регулюючих заходів, пов'язаних між собою, визначених у строгій послідовності, підкріплених відповідною ідеологією та орієнтованих на досягнення цілей і мети стратегії (довгострокової державної політики).

Щодо узагальнення складу та змісту елементів стратегії або ж процесу стратегування технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки, то варто звернутися до результатів наукових досліджень у цій сфері. Так, Ю. Кіндзерський у праці «Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації», обґрунтовуючи власне бачення змісту і положень стратегії технологічної модернізації промисловості України, оперує такими елементами стратегії, як напрями реформування (інноваційно-технологічна модернізація та інвестиційна підтримка структурних і технологічних змін), стратегічні завдання та засоби їх досягнення [4, с. 465–509].

Чи не найбільш системним потрібно вважати підхід до бачення структури та складу елементів стратегії технологічної модернізації економіки, який визначений Л. Федуловою. Науковець у праці [5, с. 96] ідентифікує та складає в єдину систему такі елементи стратегії, як її мета, стратегічні напрями та завдання, стратегічні альтернативи та сценарії розвитку подій, механізми реалізації, а також цільові показники оцінювання стану й ефективності реалізації стратегії. Зауважимо, що як мета розглядається створення в державі принципово нового типу ін-

новаційно-технологічної системи, орієнтованої на зміцнення конкурентоспроможності національного господарства шляхом максимальної реалізації науково-технологічного потенціалу. Усе це підпорядковується завданню стабільного якісного соціально-економічного зростання держави, що абсолютно вірно.

Особливо велике теоретико-прикладне значення мають склад принципів формування і реалізації стратегії, розлогий склад напрямів її реалізації (інноваційна освіта, ефективне державне управління, результативна науково-дослідна сфера, інноваційний бізнес, інноваційна інфраструктура, високотехнологічне виробництво, система інтелектуальної власності) та конкретні засоби їх упровадження. Цільові показники контролю реалізації стратегії стосуються: частки суб'єктів господарювання, які впроваджують технологічні інновації, вітчизняного експорту на світовому ринку високотехнологічної продукції (послуг), інноваційної продукції у промисловій продукції, кількості ВНЗ України у міжнародних рейтингах, чисельності новостворених висококваліфікованих робочих місць, молодих учених, задіяних до виконання передових НДКР.

Потрібно звернути увагу, що в низці досліджень науковцями під час стратегування інноваційно-технологічного розвитку та промислового зростання наголошується на важливості врахування аспекту стратегічної альтернативності державної політики. На це зауважує Ю. Харазішвілі у праці «Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації» під час обґрунтування сценаріїв сталого розвитку промисловості України. Зокрема, за відповідного моделювання науковець оперує двома альтернативними варіантами державної стратегії до розвитку промисловості: 1) інерційним зі збереженням існуючих диспропорцій сталого розвитку з реалістичним та оптимістичним підваріантами та 2) збалансованим із повноцінним сталим розвитком [6, с. 219].

Аспект альтернативності стратегічного планування присутній і в дослідженнях Т. Куценко. Зокрема у праці [5, с. 308–317] науковець зауважує, що базисні елементи інноваційних та модернізаційних стратегій типові, отже, значно більшої ваги набуває саме вид чи тип стратегії, яка застосовується державою для досягнення мети. Саме тому розроблено і пропонується набір альтернативних стратегічних підходів, як от стратегії: інерційно-ринкова, або інноваційного прориву; копіювання та наслідування чи запозичення чи нарощування, або інноваційно-проривна; дифузії чи державної підтримки інновацій; товарного клонування чи ліцензійного копіювання, або піонерного інноваційного розвитку; локального інноваційного середовища чи міжгалузевих науково-технічних кластерів, або міжнародної науково-технологічної співпраці; стійкого інноваційного розвитку, або локальної переваги.

Як бачимо, типів та видів стратегічної поведінки розроблено доволі багато, що дає змогу органам державного управління значною мірою варіювати під час обґрунтування національної та регіонально-галузевих стратегій технологічної модернізації економіки й її секторів. Ба більше, альтернативність – це не стільки можливість, скільки об'єктивна необхідність, адже держави різняться за фінансово-економічними можливостями, інноваційно-технологічним та інтелектуально-кадровим потенціалом, ментальністю та підприємницькими здібностями населення і т. ін. Отже, питання стратегічної альтернативності – прямий шлях до регулювання ефективності стратегування в кожній сфері, не лише аналізованій.

Унаслідок симбіозу цих аспектів науковці ведуть мову про стратегічну орієнтацію різних груп регіонів на традиційну індустріалізацію (з переважанням добувних галузей промисловості), постіндустріалізацію (перехід до превалювання галузей п'ятого технологічного укладу, імпорту сучасних високотехнологічних виробництв та продукування продукції з високим рівнем доданої вартості, інформатизації економіки і розвитку системи наукомістких послуг), неоіндустріалізацію (розвиток виробництв шостого технологічного укладу, причому на базі виробничих та ринкових потужностей суб'єктів сектору малого і середнього бізнесу).

Важливість диференційованого підходу під час стратегування державної політики інноваційно-технологічної модернізації економіки доводиться й у дослідженнях Т. Васильціва і Р. Лупака. Як стверджують автори, це не потребує особливого доведення, оскільки в підсумку ґрунтовного аналізу стану, динаміки та ефективності інноваційно-технологічного розвитку України є всі підстави до поділу областей на групи регіонів:

- 1) із потенціалом розвитку промислового виробництва;
- 2) із транскордонно-транзитним та логістичним потенціалом;
- 3) зі спеціалізацією на агропромисловому виробництві;
- 4) із високим рівнем науково-технологічного розвитку і створення ІТ-послуг.

З огляду на це, різні типи стратегії мають застосовуватися державою для успішної реалізації політики інноваційного розвитку і модернізації регіонального промислового потенціалу. На думку науковців, базисними тут можна вважати такі три стратегічні альтернативи: по-перше, створення та розвиток інституційних елементів міжфункціонального та міжгалузевого співробітництва суб'єктів базових видів економічної діяльності та науково-інноваційного сектора; по-друге, розбудова інноваційної інфраструктури; по-третє, створення та нарощування обсягів діяльності локальних інтегрованих системи (передусім кластерів) [8, с. 17].

Очевидно, що цей чинник важливий, має право на існування та, більше того, – застосован-

ня включно з позитивними наслідками. Разом із тим, визначені науковцем зв'язки, скоріше, трактуються як механізми або інструменти державного регулювання. Їх наявність, як і співвідношення між ними, об'єктивно необхідні, але не очевидно мають застосовуватися до стратегії в цілому. Це може відбуватися й на окремих етапах, й в рамках кожного з напрямів регулювання, й для узгодження державної політики у сфері технологічної модернізації з іншими засадами державного регулювання в інших сферах соціально-економічного і суспільного розвитку.

Роль таких зв'язуючих елементів стратегії можуть виконувати й інші аспекти. Це, зокрема, всі характеристики, пов'язані з орієнтацією на стратегічне лідерство, положеннями проєктів і програм соціально-економічного розвитку держави та її регіонів, т. зв. ціннісними пропозиціями, спільною місією і моделлю стратегічної поведінки суб'єктів реалізації стратегії, стратегічним упровадженням, мисленням, регулюванням та формулюванням стратегії. Фактично пропонований підхід є доволі цікавою схемою організаційно-структурної побудови стратегії (як документу) технологічної модернізації економіки.

Указані стратегічні альтернативи видається важливим урахувати під час планування й упровадження інструментів і заходів налагодження взаємодії влади та інноваційного бізнесу, а також підтримки та скерування розвитку останнього у руслі зміцнення його конкурентоспроможності, експансії на ринки і забезпечення за рахунок цього якісних структурних зрушень та технологічної модернізації економіки.

Звернімо увагу на те, що в профільній економічній літературі не меншу кількість досліджень присвячено питанням обґрунтування стратегії (та її елементів) індустріалізації чи реіндустріалізації економіки, переходу на нові більш прогресивні щаблі розвитку і модернізації промислового сектору.

Цікаве теоретико-прикладне значення має формулювання мети стратегії. Як правило, у таких цілях пропонуються формулювання на кшталт зміцнення конкурентоспроможності промислового сектору, нарощування обсягів виробництва та реалізації промислової продукції, реалізації експортного потенціалу галузі промисловості, структурні зміни та інституційні реформи в промисловому секторі економіки. Натомість в аналізованій праці знайдено дещо нетрадиційний варіант мети, пов'язаний зі створенням диверсифікабельної інноваційно активної економіки держави, яка має потенціал, ресурсне забезпечення і спроможна постійно відтворюватися у відповідності чи навіть краще, ніж провідні економіки світу. При цьому йдеться водночас і про інклюзивний характер функціонування та розвитку системи національного господарства, в основі якого – потужний, динамічний та конкурентоспроможний промисловий сектор.

Велике значення має й обґрунтування етапності реалізації стратегії. Зокрема, пропонуються:

1) підготовчий етап (до одного року), у рамках якого передбачається створення т. зв. експертної групи з представників вищих органів державної влади та бізнесу, здійснення детального аналізу поточного стану внутрішнього і зовнішнього середовища, потенціалу технологічної модернізації і розвитку промисловості та інших галузей реального сектору національної економіки, проведення відповідних консультацій із міжнародними компаніями, формування вимог та бачення середовища інноваційно-технологічної діяльності, його чинників та умов, визначення моделі технологічної модернізації та інноваційного розвитку виробничо-промислового сектору держави;

2) етап 2 – планування горизонтальної диверсифікації (безстроково);

3) етап 3 – горизонтальна диверсифікація (безстроково);

4) етап 4 – планування вертикальної диверсифікації і локалізації;

5) етап 5 – вертикальна диверсифікація;

6) етап 6 – новації та діяльність міжнародних корпорацій;

7) етап 7 – аналіз та оцінювання міри реалізації мети, завдань і положень стратегії, контроль її реалізації.

Наявність етапності реалізації стратегії, беззаперечно, слід уважати перевагою аналізованого підходу. Водночас пропонована послідовність не настільки еволюційна та не зовсім відповідає баченню проходження послідовних стадій реіндустріалізації. Отже, питання етапності, на нашу думку, потребує подальшого теоретико-методичного доопрацювання.

Узагальнимо визначені вище структуру та характеристики елементів стратегування державної політики в аналізованій сфері на рис. 1. Важливо вести мову про те, що під час стратегування слід дотримуватися концептуальних вимог та теоретико-методичної послідовності. Зокрема, передусім слід провести ретельний аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища проблеми: поточного стану, динаміки, ефективності інноваційної діяльності в країні, сучасності технологій, передумов та середовища розроблення, створення, комерціалізації і використання в бізнесі нових сучасних передових технологій, стану і потенціалу розвитку промислового сектору, його базисних, найбільш продуктивних сегментів та галузей.

Уже на цій основі можна говорити про визначення мети державної політики та її стратегічних цілей. Останні фактично слугують орієнтирами-дороговказами, за якими має розвиватися ситуація. Вони насправді мають бути найбільш затребуваними змінами, їх кількість має бути оптимальною та не менш головним критерієм є їх поєднуваність, узгодженість і збалансованість навколо стратегічної мети регулювання.

Рис. 1. Структура стратегування державної політики технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки

Важливість ідентифікації принципів стратегії полягає у закладенні таких собі внутрішніх «законів», установок, яких не можна порушувати за будь-яких умов. Саме визначеність принципів дає змогу забезпечити незворотність державної політики за зміни ситуації, політичного курсу, дії тих чи інших внутрішніх або ж зовнішніх ризиків і загроз.

Оскільки стратегія є документом середньо- та довгострокового планування і прогнозування,

то потрібно пам'ятати, що ринкова ситуація ніколи не є константою і змінюється під дією численних чинників та умов. Отже, обов'язковою є наявність у рамках стратегії альтернативних планів – сценаріїв розвитку ситуації за тих, чи інших обставин, міри реалізації чи, навпаки, нереалізації мети і завдань регулювання, рівня відхилення від запланованої ситуації.

Як показує практика, одним зі слабких місць державної політики в частині стратегіч-

ного планування часто виступає нехтування аналізом та контролем її якості та ефективності, міри зорієнтованості на досягненні цільових орієнтирів. Важливо, щоб була сформована відповідна методика і моніторингу, й оцінювання ефективності реалізації положень стратегії.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Визначення ставлення до стратегії технологічної модернізації в системі реіндустріалізації економіки буде забезпечене за умови розуміння та усвідомлення її визначального місця в системі інших ключових пріоритетів, стратегій і програм соціально-економічного розвитку держави. Для цього слід ідентифікувати її місце і роль.

Практична апробація планів держави у цій визначальній сфері залежить від достатнього ресурсного забезпечення, особливо фінансового та інвестиційного. Мають бути чітко визначеними і обсяги, і джерела їх формування, але одночасно в тісній ув'язці з джерелами використання коштів, відповідним моніторингом і оцінюванням ефективності. Тільки за такого підходу може бути забезпечена належна ефективність державної політики у сфері сталого ендегенного зростання.

Перспектива подальших досліджень у цьому напрямі стосується аналізування галузевоструктурних особливостей інноваційно-технологічної активності та забезпечення технологічної модернізації економіки України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Штець Т.Ф. Обґрунтування стратегічних напрямів, цілей та заходів державної політики реалізації потенціалу ІТ-сектору економіки України. *Підприємство і торгівля*. 2018. Вип. 23. С. 56–63.
2. Диха М.В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку країни: еволюційно-історичний аспект та сучасні реалії. *Економіка України*. 2014. № 7(632). С. 82–92.
3. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія. Київ : НІСД, 2009. 336 с.
4. Кіндзерський Ю.В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації : монографія. Київ : Інститут економіки та прогнозування НАН України. 2013. 536 с.
5. Куценко Т.М. Теоретичні основи формування стратегії інноваційного розвитку в контексті інтенсифікації інноваційних процесів. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 4. С. 308–317.
6. Федуллова Л.І. Концептуальна модель інноваційної стратегії України. *Економіка і прогнозування*. 2012. № 1. С. 87–100.
7. Харазішвілі Ю.М. Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації : монографія. Київ : Інститут економіки та прогнозування НАН України. 2009. 304 с.
8. Vasylytsiv T.G., Lupak R.L., Osadchuck Yu.M. Assessment of the level of penetration of import dependence in the context of the import substitution policy in Ukraine. *Економічний часопис-XXI*. 2017. № 167(9–10). С. 13–17.

REFERENCES:

1. Vasylytsiv T.G., Lupak R.L., Shtets' T.F. (2018). Obgruntuvannya stratehichnykh napryamiv, tsiley ta zakhodiv derzhavnoyi polityky realizatsiyi potentsialu IT-sektoru ekonomiky Ukrayiny [Substantiation of strategic directions, goals and measures of the state policy of realizing the potential of the IT sector of the Ukrainian economy]. *Entrepreneurship and trade*, vol. 23, pp. 56–63. (in Ukrainian)
2. Dyha M. V. (2014). Strategichne planuvannya social'no-ekonomichnogo rozvytku krayiny: evoluciyno-istorychniy aspekt ta suchasni realiyi [Strategic planning of socio-economic development of the country: evolutionary-historical aspect and modern realities]. *Ekonomiy of Ukraine*, 2014, № 7(632), pp. 82–92. (in Ukrainian)
3. Zhalilo Ya. A. (2009). Teoriya ta praktyka formuvannya efektyvnoyi ekonomichnoyi strategiyi derzhavy [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state]. Kyiv : NISD, 336 p. (in Ukrainian)
4. Kindzerskyi Yu.V. (2013). Promyslovist' Ukrainy: strategiya i polityka strukturno-tehnologichnoyi modernizatsiyi [Industry of Ukraine: strategy and policy of structural and technological modernization]. Kyiv : Institute of Economics and Forecasting NAS of Ukraine, 536 p. (in Ukrainian)
5. Kutzenko T.M. (2012). Teoretychni osnovy formuvannya strategiyi innovatsionogo rozvytku v konteksti intensyfikatsiyi innovatsyinykh procesiv [Theoretical bases of formation of strategy of innovative development in the context of intensification of innovative processes]. *Marketing and innovation management*, № 4, pp. 308–317. (in Ukrainian)
6. Fedulova L.I. (2014). Konceptual'na model' innovatsionoi strategiyi Ukrainy [Conceptual model of Ukraine's innovation strategy]. *Economics and forecasting*, № 1, pp. 87–100. (in Ukrainian)
7. Kharizishvili Yu.M. (2009). Systemna bezpeka stalogo rozvytku: instrumentariy otsinky, rezervy ta strategichni scenariyi realizatsiyi [Systemic Sustainability: Assessment tools, reserves and strategic implementation scenarios]. Kyiv : Institute of Economics and Forecasting NAS of Ukraine, 304 c. (in Ukrainian)
8. Vasylytsiv T.G., Lupak R.L., Osadchuck Yu.M. (2017). Assessment of the level of penetration of import dependence in the context of the import substitution policy in Ukraine. *Economic Journal-XXI*, no. 167 (9-10), pp. 13–17. (in English)